

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia d. 18. Lipca. —

W wojsku zaszły następujące znaczniejsze zmiany: Baron Geramb, Jenerał Major i dowódca brygady, mianowany szefem wakującego pułku huzarów Hessen-Homburg N. 4. Leopold Nennel, Jenerał Major i Brygadyer, dowódca twierdzy Lignago. Na wyższe stopnie postąpili: Pułkownicy Milanés, Bonomo, z korpusu inżynierów, Józef Baron Rath z pułku piechoty Mariassego Nro. 37. na Jeneratów Majorów. (G. W.)

— Z tamtąd d. 14. Lipca. —

Świetne zwycięstwo odniesione przez wojsko rossyjskie, pod dowództwem Jenerała piechoty Hrabiego Diebitsch dnia 11. i 12. Czerwca r. b. u st. p. Bałkanu, nad Turkami pod wodzą W. Wezyra Reschid Baszy, doniesione zostało wszystkim dworom, z któremi Rossyja zostaje w stosunkach dyplomatycznych, z dołączeniem jak słychać urzędowej noty. Gabinet Petersburski powtarza w niej tchnący pokojem sposób myślenia N. Cesarza Mikołaja. Cesarz Jmć, ma być w owej nocy, jest zawsze gotów położyć koniec dalszemu rozlewowi krwi, jeżeli się Porta nakłoni do zadosyć uczynienia żądaniom, których słuszność uznały wszystkie Gabinet europejskie, a dla usprawiedliwienia których Rossyja zmuszona była wziąć się do broni. (W skutek tej noty, o której miano odebrać wiadomość na giełdzie Wiedeńskiej, papiery niedawno znacznie się podniosły.) (D. P. K.)

Donoszą z Debreczyna w Węgrzech pod d. 2. Lipca: Dnia 30. Czerwca po wielu pięknych i gorących dniach nastąpił rześisty deszcz, który padał także całą następującą noc. O godzinie zgiej po północy dało się uczuć wstrząśnienie ziemi, lecz że to opowiadały tylko strażnie nie wiele przeto zasięgano o tém wiadomości. Dopiero o 24 minutach na 5. dwa mocne wstrząśnienia poruszyły wszystkich mieszkańców z łózek, co tém większą wielu przejęło bojaźnią, iż wiadomości o trzęsieniu ziemi w Hiszpanii są jeszcze w świeżej pamięci. Wszakże obadwate wstrząśnienia przeminięły bez szkody. Deszcz cały dzień padał, i dopiero wieczorem o godzinie szóstey wypogodziło się niebo; niemy-

ślano więc przeto o jutrze. Tymczasem ta spokojność umysłu nie długo trwała. Zaraz po zachodzie słońca o 28 minutach na głą przy podziemnym ta i ówdzie odzywającym się huku, tudzież przez dwie sekundy trwającym błyskaniu się, nastąpiły trzy mocne wstrząśnienia ziemi w kierunku od wschodu na zachód; przestrach był powszechny, lecz szczęściem cała kłeska trwała tylko 5 sekund. Trzęsienie obaliło kilka kominów i gdzie niegdzie także mury popękały; od roku 1746 nie dało się uczuć w Debreczynie najmniejsze poruszenie ziemi. Barometr w czasie trzęsienia pokazywał na dęszcz.

Także z innych miejsc leżących bardziej ku wschodowi, nadchodzą wiadomości o trzęsieniu ziemi. W Vamos Perts, o trzy godziny drogi od Debreczyna, odezwały się dzwony. W Dioszegh spadły kamienne posągi w zamku Hrabiego Zychy. O większych przypadkach dotąd nie słychać. (D. A.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Nowsze wiadomości z Chili, wystawiają w pomyslniejszém świetle stan tej rzeczypospolitej jak wiele doniesień z innych Państw hiszpańsko-amerykańskich. Kongres konstytucyjny, który przelożony sobie projekt konstytucyi Państwa zatwierdził, podzielił się potem na dwie izby, Senatorem i Deputowanym, wydał kilka pożytecznych praw i nakoniec w dniu 31. rozwiązał się z wielką uroczystością. Kongres ten, tak z władzą wykonawczą, na czele której stoi Jenerał Pinto, jako też między sobą zachowywał podczas posiedzeń największą zgodę. Izba prawodawcza zajmowała się szczególnież zarządem skarbu, w którym zaprowadziła wiele ulepszeń względem prowadzenia rachunków, zarządu, i większej w wydatkach publicznych oszczędności; zmniejszyła ona liczbę urzędników, a pozostałych na urzędach poddała większej odpowiedzialności. W urzędzie cłowym w Walparaiso, dokąd udała się osobna Komisyja, zniesiono wiele nadużyć i zaprowadzono ulepszenia w ustawach dla składów. Rząd zamyslał nawet ogłosić Walparaiso wolnym portem, co dla podniesienia Chili mogłoby wielkie zrządzić skutki. Wybór nowego Prezydenta miał w Marcu r. b. nastąpić, i niewątpiono, że podług nowej konsty-

tacy, Jenerał Piuto znowu zostanie obrany, ponieważ kraj ten, widocznie w cywilizacyi postępujący, swoje wewnętrzna spokojność jemu jedynie jest winien. (G. W.)

Brazylia.

Podług listu z Rio de Janeiro z dnia 25go Maja, z owych trzech portugalskich okrętów, które z Plymouthu wypłynęły, a które ogniem działowym pod Terceirą zmuszone były obrócić się ku Brazylji, tylko jeden z 70 Oficerami przybył do Rio; drugi musiał przybić do wysp kanaryjskich, o trzecim żadnej nie masz wiadomości; miał on 200 zbiegów na pokładzie, i odplywając dosyć w złym znajdował się stanie. (D. A.)

Wielka Brytania i Irlandya.

Xiążę Kumberland miał w dniu 8. Lipca długą rozmowę z Królem, a to jak słychać, przy pożegnaniu się z nim, ponieważ odjeżdża do Berlina.

Xiążę Northumberland zamysła odprawić podróż wodą do północnej Irlandyi; wymieniają Carlingford-Bay, jako pierwszy punkt, do którego udać się chce Wicekról. Xiążna pojedzie łodem i zjedzie się z małżonką swoim w romantycznej okolicy Rosstrewor.

Xiążę Polignac po odbytej odrze przyszedł do zdrowia.

Prawie wszystkie gazety londyńskie zgadzają się na to, iż byłoby tak niestuszną jak i niepolityczną rzeczą, iżby dokonanie wielkiego dzieła tunelu Tamizy odjęte zostało P. Brunel, który pierwszy podał projekt tego olbrzymiego przedsięwzięcia, o który każdy zapowrotem swoim do domu najpierw jest zapytywany. Z raportów zgromadzenia właścicieli Tunelu, przed kilką dniami odprawionego, wiedzą czytelnicy nasi, że do ukończenia tego dzieła podany został plan przez P. Vignolles. Nie widzieliśmy tego planu, dla tego nie jesteśmy w stanie dać o nim zdania; lecz żyjąc z całego serca, aby tak wielkie przedsiębiorstwo mogło przyjść do skutku, życzymy także, iżby zostało ukończone pod dyrekcją męża, który tak jak P. Brunel okazał się zdolnym dopiąć swego zamiaru. Podług naszego przekonania byłoby okrucieństwem wydzierać z rąk jego to dzieło. — Jakież naród poszczycić się może, takimi trzema podziwieniami godnymi dziełami, jak most Waterloo, skała, o którą rozbijają się bałwany morskie w Plymouthu i tunel pod Tamizą?

Podług Kuryjera, Król Jmć Niderlandzki nie przyjął ofiarowanego sobie sęstwa polubownego do załatwienia sporów między Angliją a Zjednoczonymi Stanami Ameryki północnej.

Podczas gdy w dniu 20. Czerwca fregata rosyjska i dwie korwety przeszły drogę gibraltarską

dla wzmocnienia floty rosyjskiej na morzu śródziemnym, powracające z tamąd do Kronsztadu rosyjska fregata Kastor i bryg wojenny zawinęły do Portsmouth i niebawem znowu dalej popłynęły. (D. A.)

Francya.

W dniu 14. Lipca przyjmował Król w St. Cloud na prywatnym posłuchaniu Hr. Pozzo di Borgo, Posła cesarsko rosyjskiego, który przedstawił Monarsze przybyłego do Paryża Hrabiego Mataszewicza, nadwyzczajnego Posła rosyjskiego przy londyńskim Dworze.

Podług nowego postanowienia, oznaczona jest liczba Adjutantów Króla w sposobie następującym: Król Jmć będzie miał 12 Adjutantów, którzy są Jenerałami lub Pułkownikami; J. K. W. Delfin 6; misnowicie 2 Jeneratów i 4 wyższych Oficerów; podobnież Xiążę Bordeaux, Xiążęta krwi, 1 Jenerata i 4 wyższych Oficerów.

Rybiarki paryzkie i wersalskie miały zaszczyt ofiarować Xiąciu Bordeaux w dniu S. Henryka, jako w imieniny J. K. Wys. bukiety kwiatów.

Izba Deputowanych przy ostatnim raporcie Komissyi do próśb na terażniejszym posiedzeniu w dniu 11. Lipca uchwaliła: złożona ma być w biurze zawiadowczem prośba o oskarzenie ostatniego Ministeryjum, jakoteż druga o przywrócenie gwardyi narodowej, trzecia względem nieprawego mieszanja się rady Stanu do Ministerstwa sprawiedliwości i spraw zewnętrznych, jakoteż czwarta względem niepszenia losu niewolników w osadach polecona będzie rozpoznaniu Ministerstw sprawiedliwości i marynarki.

Izba Parów wzięła w d. 13. Lipca pod rozwagę projekt do prawa do ostatecznego uregulowania budżetu z 1829 i takowy po niejakich dyskusyjach jeszcze na tém samym posiedzeniu jednomyślnie przyjęła. Poczém Izba trudniła się jeszcze raportem Komissyi do próśb.

Izba Deputowanych rozpoczęła w d. 13. t. m. narady nad budżetem dochodów. Deputowany Gantier, okazał, iż ponieważ w całym budżecie 987 mil. tylko 4 mil. oszczędzono; przy uzupełniającym kredycie 42 mil. i niepokrytej summie 190 mil. w dochodach publicznych, chociaż niektóre podatki są uciążliwe, wszelako nie może być nie ulżonem. P. Thiard powstawał szczególniej na nierówny podział podatków na szkodę klasy uboższej ludu.

Pismo *Revue de Paris* zawiera wykaz podziału tysiąca mil. fr. przeznaczonych na wynagrodzenie emigrantom. Dwie ostateczności są: wynagrodzenie Xciu Orleańskiemu i Mademoiselle d'Orleans wilości 7,080,890 fr. a wynagrodzenia dla czterech spadkobierców emigrantki, wdowej po Janie Dauer z Departa. Niższego Renu, którzy w je-

dnakowej porcyi biorą po 16 fr. 75 crt., i Andrzeja Muller z tegoż samego Departamentu po 8 fr. 45 art. — Między Parami Francyi, którzy podczas przyjęcia prawa o wynagrodzenie zasiadali w Izbie Parów czytamy imiona: Xiążę Choiseul otrzymał 1,881,042, Xiążę d'Harve 1,569,562, Xiążę Levis 1,173,674, Xiążę Montmorency 2,716,620, Xiążę Perigord 1,610,312; Mar. Raigecourt 797,343, Mar. Verac 805,581, Hr. Puysegur 2,084,190, Baron de la Rochefoucauld 2,212,428, Hr. Argout 11,418, Baron Charette 7,616 fr. i t. d. Ogółem otrzymali ówczesni Parowie 33,014,340 fr. Między Parami mianowanymi od czasu prawa o wynagrodzeniu znajdują się: Marg. de Macmahon, który otrzymał 948,531, Hr. d'Hofelize 201,507, Marg. de Courtlavel 58,237 i t. d. ogółem 7,030,024, że cała ilość wynagrodzenia Parów Francyi tak, że cała ilość wynagrodzenia Parów Francyi dotąd naznaczona, wynosi 40,044,414 fr. Prawa strona Izby Deputowanych otrzymała 3,003,041. Między tymi są imiona: Marg. Luboessiere, który otrzymał 187,400, Wice-Hr. Sosthenes de la Rochefoucauld 190,254, Hr. Vichy 1,472,375, Donatien de Sesmaisons 35,000 fr. i t. d. Lewa strona otrzymała 2,605,415. Tu są imiona: P. Lafayette, który otrzymał 450,683, Hrabia Alex. Laborde 136,433, Hr. Alex. i Gaetan Larochefoucauld 1,284,079, Hr. Karol Lameth 201,696, Hrabina Rambuteau 155,104, Hr. Thiard 337,850, Pani de Voyer d'Argenson 19,570.

P. Chateaubriand zamyslał odjechać do wód pyrenejskich, z kąd powróci do Rzymu. Marg. Lulé ze swoją małżonką powrócił z Diepe do Paryża.

W odwołaniu się do niespodziewanego żądania o uwolnienie PP. Chauvelin i Voyer d'Argenson pyta się Konstytucyjoniści: » Czyliż smutne rezultaty posiedzeń, które coś lepszego obiecywały, ducha tych obudwóch Deputowanych osłabiły? !

Niedawno zabity został w Nancy bardzo szanowany były Adwokat P. Pssume. W skutek zeznań i pozorów uwięziono zaraz dwóch jego zjęciów P. Cabonat i Simon, podejrzanych o zabójstwo i stawiono przed sądem przyszłych Depar. Maass. Sąd ten po kilku dniowych obradach, w czasie których także Deputowany P. Etienne jako świadek na korzyść oskarżonych był słuchany, obudwóch delinkwentów, przekonanych o zabójstwo skazał na śmierć.

Rząd Hiszpański zabronił wpuszczać do Hiszpanii Gazetę Quotidienne, ponieważ umieściła kilka artykułów z nagłą przeciwko P. Ballesteros.

Francya m. teraz przeszło 29,500,000 owiec. Z tych elektoralnych jest 4,000, saskiego chowu

merynosów 5,500,000, a 24 mil. krajowych francuzkich owiec.

Do Rochefortu zawinął z Senegalu król. bryg. zwiedziwszy na rozkaz rządu część brzegów Afryki. Do Brest przybył podobnie z Senegalu inny bryg z dwoma przez siebie zabranami galiotami rozbojników morskich.

Żegluga parnemi okrętami na rzekach francuzkich coraz więcej się upowszechnia. Zawiazało się nowe towarzystwo dla zaprowadzenia żeglugi parnej na Sekwanie. Jedna łódz, z siłą machiny stu koni, ma holować okrętykupców paryzkich. Na Saonie rozpoczął także żeglugę nowy statek parny. Należy do towarzystwa Church.

(G. W.)

Zjednoczone Niderlandy.

J. K. Wys. Xiążę Oranii udał się w d. 12. Lipca do Leodium, dla odprawienia przeglądu tamtejszej gwardyi miejskiej.

Goniec Angielski Gabinetowy z depeżami z Wiednia przejeżdżał w d. 11. przez Bruxellę do Londynu.

W Zwolle, prowincyi wyższej Yssely dało się uczuć w nocy z d. 3. na 4. Lipca lekkie ziemie trzęsienie, podczas którego dawniejsze bardzo burzliwe powietrze zamieniło się w zupełną ciszę.

Z Mecheln piszą, że tegoroczna wystawa młowideł przewyższyła oczekiwania znawców i miłośników

(G. W.)

Niemcy.

Król Józef Wirtemberski powrócił szczęśliwie w dniu 18. z. m. do Sztutgardu z Ems, dokąd był w dniu 13. wyjechał, a w dniu 20. zamyslał pojechać do Friderichshofu, gdzie jeszcze Królowa Jój Mość bawi.

Z Hannoveru piszą pod dniem 15. Lipca: JJ. KK. WW. Xiążę i Xiężna Cambridge z swojemi dziećmi, jakoteż owdowiała Landgrafina Hesenhomburgska, wyjechali onegdaj z tąd do Rothen Kirchen.

J. K. Wysokość W. Xiążę Hesski przybył w dniu 14. Lipca z Philippruhe do Frankfurta nad Menem.

(G. W.)

Szwecyja i Norwegija.

Podług wiadomości ze Sztokolmu z d. 9go Lipca, w d. 4. t. m. jako w rocznicę urodzin Xięcia Następcy Tronu, były wielkie obroty wojska stojącego w obozie i tamożnej osady. J. K. Wys. Następca Tronu dowodził wszystkimi korpusami, które przed Królem Jmcią przeciągały. Pod namiotem na placu dał Xiążę ucztę, na której znajdowała się rodzina król., wielu wysokich urzędników i ciasto dyplomatyczne.

(G. W.)

Z Helsingör donoszą, że tamże codziennie sprzedawają się floty rosyjskiej z Kronsztada, przeznaczonej na morze śródziemne. (G. W.)

Rosyja.

— Z Petersburga d. 29. Czerwca (11. Lipca.) —

Rozkazem N. Pana wydanym w Warszawie 9. (21.) Czerwca r. b. postąpili na wyższe stopnie za odznaczające się męstwo w bitwie pod Kulawczą: Zarow Rotmistrz leibgardyi ułańskiego pułku, na Pułkownika; Budberg Rotmistrz leibgardyi pułku buzarów, na Pułkownika; Kapitan Sachs na Majora; Gołobwasów Podpułkownik z kompanii 11 brygady artylleryi na Pułkownika; Sotników Kapitan pułku strzelców pieszych leibgardyi na Pułkownika.

Tymże rozkazem: Katsanow Podpułkownik dońskich kozaków postąpił na Pułkownika. Katalgeorgiy były Porucznik pułku ułanów gwardyi J. C. Mei W. Xięcia Cesarzewicza, wszedł do litewskiego pułku ułanów w stopniu Rotmistrza. Hołownia Podporucznik wołyńskiego pułku gwardyi, przeniesiony w tymże stopniu do 46 pułku strzelców. (D. P. K.)

Wiadomości z Grecyi.

Wyciąg z listu z Egiptu pod d. 20. Czerwca: Rezydent Francuzki przy tutejszym rządzie P. Achille de Rouen, przybył tu dzisiaj rano na okręcie Victorieuse z Toulonu, gdzie był wsiadł w d. 1. t. m. Margr. Valmy, który dotąd tymczasowie sprawował urząd Rezydenta, pozostanie Sekretarzem przy tej legacji, przy której P. Mertrude (dawniej w Patras będący) umieszczony za tłumacza. Angielski Rezydent, P. Dawkins, który Posła Angielskiego P. Gordon szał w Smyrnie, i onemuż do Dardanellów towarzyszył, także tutaj powrócił. — Naczelnik Albanczyków, Silihdar Poda, mianowany został przez W. Portę Derwen Agą, i jak dodają, Komendantem nowej wyprawy przeciwko Grekom znajdującym się na stałym lądzie. Dwadzieścia jego Bajraków (chorągwi) i blisko 3,000 ludzi, wszyscy Albanczykowie, złózowali Turków stojących dotąd pod Zeitoni, którzy wyruszyli do Macedonii, zapewne celem połączenia się z W. Wezyrem. Dotąd te nowe wojska jeszcze nie przeszły przez Sperchius. W wąwozach Oety mało jest Greków, i z tą obawiają się w Liwadyi nowego napadu nieprzyjaciela. — Pod Tebami, w których Turcy dotąd się trzymają, zachodzą ciągle utarczki. — Grissioti był w d. 14. Czerwca w szan-
cach pod Aniforiti atakowany przez Turków, na

wzmocnienie których wysłał Omer Pasza Negró-
ponta mały oddział jazdy w tył pozycyi Greków
atoli ci bronili się bardzo mężnie i zmusili Tur-
ków do odwrotu, w którym ostatni mieli 250 la-
dzi utracić. — Vasso Montenegrończyk stoi cią-
gle w szan-
cach przed Kastia, na brzościach równi-
niny Atenskiej*). Wszystkie te korpusy Greckie
nie są bardzo silne; Vasso może mieć 11—1200,
Ypsilanti pod Tebami 12—1500 i Grissioti 700
ludzi. W pozycjach na południowym brzegu
Spełchiusa znajdować się może blisko 2000 ludzi.
Jazda i różne korpusy piechoty stały dotąd w o-
kolicy Lepanto; pierwsi mieli niedawno wyruszyć
do zachodnich prowincyj. Wojsko cierpi niedo-
statek wszystkiego, i należy się mu żołądka za kilka
miesięcy; z tego powodu bardzo nienkontentowa-
ne, a szczególnie rozgniewane na Hrabie Angu-
stina Capodistrias, którego brat, Prezydent, ile
wiadomo, jako swego pełnomocnego Zastępcę
postał był do prowincyj Greckiego stałego lądu,
a którego zaraz na początku nie bardzo dobrze
przyjął Ypsilanti, mający naczelną dowództwo w
Grecyi wschodniej. Wojsko w Grecyi zachod-
niej pod nieobecność Jenerala Church, który udał
się do Egiptu, zostaje pod dowództwem Jenerala
Dentzel. Pułkownik Heidegger, jak się zdaje,
chce koniecznie opuścić Grecyją; Pułkownik fran-
cuzki, nazwiskiem Mangin, który przybył z kor-
pusem wyprawy do Morei, ma objąć dowództwo
regularnych wojsk Greckich. Prezydent bawi cią-
gle w Nauplii i zdaje się, że tam oczekiwac bę-
dzie skutku wyborów pełnomocników do nastę-
pnego Zgromadzenia narodowego w Argos. Po
wielu miejscach już się skończyły wybory, i jak
słychać powiększej części mianowicie w Pelopon-
ezie, wypadły podług życzenia Prezydenta.

(D. A.)

Multany i Wołoszczyzna.

Donoszą z Bukarestu pod d. 26. Czerwca:
»Rezerwy pod Jeneralem Tolstoj otrzymały roz-
kaz ruszenia do wojska nad Dunajem; składają się
z 30,000 wojska wszelkiej broni. — Jak słychać,
Jeneral Diebitsch robi przysposobienia do prze-
jścia Bałkanu.

(D. P. K.)

* Podług Gazety powszechniej Grecyi z d. 15. Czer-
wca osada Turcka w Atenach, licząca 3,000
ludzi, uczyniła w d. 8. Czerwca silną wyciecz-
kę i uderzyła na wojska Vassa w klasztorze S.
Jana (na gorze w stronie północno-zachodniej
od Aten); lecz jak Gazeta Grecka pisze, so-
stała ze stratą 80 ludzi w zabitych i rannych i
dwóch dział odpartą. (P. D. A.)